

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

1/S-son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI**

№ 5/1 (5) - 2025

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahammadovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafuz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalar oliy kengashi huzuridagi Sudyalar oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo‘limi psixologik xizmat boshlig‘i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po‘latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo‘tayeov Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro‘yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo‘yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Мадреймов Фархат Махсетбаевич</i> СОЦИАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА В КАРАКАЛПАКСТАНЕ В 1920-1924 ГОДАХ	12-18
<i>Алимджанов Бахтиёр Абдихакимович</i> АНТРОПОЛОГИЯ ИМПЕРСКОЙ ВЛАСТИ: ХАКЕНТСКИЕ ЗЕМЛИ И АДВОКАТ С. ЛАПИН	19-23
<i>Чориев Шохрух Холтура угли</i> ИСТОРИОГРАФИЯ БАНКОВСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ТУРКЕСТАНСКОГО ГЕНЕРАЛ- ГУБЕРНАТОРСТВА В 40-90-Е ГОДЫ ХХ ВЕКА	24-35
<i>Najmiddinov Boburmirzo Zuhridin o'g'li</i> SOVET HOKIMIYATINING 1917-1943-YILLARIDA O'ZBEKISTON SSR DA AMALGA OSHIRGAN DINIY SIYOSATI	36-43
<i>Esonova Nilufar</i> SANOAT SOHASIDA XALQARO HAMKORLIK MUNOSABATLAR TARIXINING O'RGANILISHI: TAHLIL VA NATIJALAR (1991-2018-YILLAR)	44-47
<i>Qarshiyev Ahmad, Jumayev Abdimo'min, Bebitov Maqsud</i> DENOV BEKLIQIDA MAVJUD JOY NOMLARIGA OID MULOHAZALAR	48-55
<i>Qurbonov Abbos</i> MUSTAQILLIKNING DASTLABKI YILLARIDA QASHQADARYODA YENGIL SANOAT SOHASIDA AMALGA OSHIRILGAN ISLOHOTLAR VA ULARNING NATIJALARI	56-59
<i>Abduraimova Sabohat Ergash qizi</i> BUXORO AMRLIGI DAVRIDA CHIROQCHI BEKLIQI AHOLISINING TURMUSH TARZI	60-65

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Karjavova Xurshida Abdumalikovna</i> MAHALLA INSTITUTINING IJTIMOIIY-IQTISODIY RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	66-73
<i>Pardayev Erkin Egamberdi o'g'li</i> XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA SIFATNI BOSHQARISHNING INNOVATSION USULLARI	74-82
<i>Palvanbayev Umidbek O'ktam o'g'li</i> O'ZBEKISTON POCHTA BOZORIDA XUSUSIY POCHTA KORXONALARINING TUTGAN O'RNI (BTS, DMS, EMU POCHTALARI MISOLIDA)	83-86
<i>Чинорова Шаҳодат Мансур кизи, Нормуродов Хусан Эшмаҳматович</i> ЗНАЧЕНИЕ ТАРГЕТИРОВАНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В РАЗВИТИИ РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ	87-93
<i>Gabriel Ayodeji Ogunmola</i> GREEN BONDS: FINANCING RESOURCE CONSERVATION FOR A SUSTAINABLE FUTURE IN FARMING IN UZBEKISTAN	94-108

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Rashidova Dilfuza Ganievna</i> XIX ASR O‘ZBEK SHOIRALARINING IJODIDA GUMANISTIK G‘OYALAR VA IJTIMOY-FALSAFIY QARASHLAR	109-113
<i>Ochilova Nigora Ruzimuratovna</i> GENDER TENGLIGINI TA‘MINLASHNING IQTISODIY-IJTIMOY OMILLARI	114-118
<i>Samadov Jonmurod</i> JALOLIDDIN RUMIY ASARLARIDA FALSAFIY TUSHUNCHALAR VA ULARNING ILMIY–METODOLOGIK TAHLILI	119-123
<i>Kdirbaev Baxadir Berdaxovich</i> AXBOROT JAMIYATI VA MEDIA-MADANIYATNING NAZARIY-FALSAFIY TUSHUNCHASI	124-131
<i>Kurbanbaeva Ulbosin Jumag‘alievna</i> EKOLOGIK XAVFSIZLIK TUSHUNCHASINING MOHIYATI VA XUSUSIYATLARI	132-136
<i>Narzukulova Ferangiz Rustamjonovna</i> ILMIY TIL VA FALSAFIY TERMINOLOGIYA: SHAKLLANISH VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	137-141
<i>Xolmirzaev Xurshid Nakibillaevich</i> IJTIMOY-KASBIY FAOLIYAT JARAYONIDA SUN‘IY INTELLEKTNING INSON SALOHIYATIGA TA‘SIRI	142-148
<i>Султанов Бахтиёр Бахтиёрович</i> ОБРАЗ ФИЗИЧЕСКОЙ РАЗВИТОЙ, ГЕРОИЧЕСКОЙ ЛИЧНОСТИ В ЭПОХУ АНТИЧНОСТИ	149-153
<i>Bozorov Suxrob Komilovich</i> MA‘NAVIY TRANSFORMATSIYANING ISTIQBOLLARI: INNOVATSION G‘OYA VA LOYIHALAR	154-157
<i>Kimsanbayeva Shaxnoza Bakridinovna</i> MILLIY O‘ZLIK VA DINIY BAG‘RIKENGLIK: ZAMONAVIY JAMIYATDAGI O‘ZARO TA‘SIRLAR	158-163
<i>Muxamedjanova Lalixon</i> GLOBALASHUV VA MADANIYATLARARO ARALASHUV	164-172

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

<i>Isanova Feruza Tulqinovna</i> INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARIDAGI XALQARO HUQUQ SOHASIGA OID LEKSIK BIRLIKLARNING DIAKRON TADQIQI	173-180
<i>Mahmudova Umida Ural qizi</i> INTERNET DISKURSIDA FOYDALANILADIGAN EMOJILARNING LISONIY VA MADANIY JIHATLARI	181-189
<i>Madalov Navruz Ergashevich</i> IMPORTANT SUBJECTS OF COMPARATIVE AND CONTRASTIVE PHILOLOGICAL STUDIES AND TRANSLATION DIFFICULTIES OF STRUCTURAL–SEMANTIC MODELS OF PROVERBS	190-194
<i>Ubaydullayev Normuhammad Xasanovich</i> XOTIRANOMALARDA ZAMON VA MAKON MASALASI	195-198

<i>Ochilova Habiba Akramovna</i> ISSUES IN THE CLASSIFICATION OF QUESTION SENTENCE TYPES IN LINGUISTICS ...	199-207
<i>Muxammadiyeva Mashxura, Amirqulova Gulxayo</i> FILOLOGIK TADQIQOTLARNING ZAMONAVIY TIBBIY TARJIMA VA TALQINGA TA'SIRI	208-213
<i>Karabaeva Barno Bobir qizi</i> A COMPARATIVE ANALYSIS OF METAPHORICAL EXPRESSIONS REFLECTING PERCEPTION IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES	214-219
<i>Axunbabaeva Narqiza Xamidjanovna</i> ЛИНГВОПРАГМАТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ПЕРЕВОДОВ ИСТОРИЧЕСКИХ И АРХАИЧНЫХ СЛОВ В ДОКУМЕНТАЛЬНО-ИСТОРИЧЕСКОЙ ПОВЕСТИ «ВЛАСТИТЕЛЬ СЕМИ СОЗВЕЗДИЙ»	220-226
<i>Turdaliyeva Shahnoza O'ktamovna</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDAGI SON-GIBRID MAQOLLARNING LEKSIK-SEMANTIK TAHLILI	227-236
<i>Mansurova Shohista Isroilovna</i> OT OBRAZI TUSHUNCHASI (ZAMONAVIY O'ZBEK VA JAHON ADABIYOTI MISOLIDA)	237-241
<i>Davranov Akmal Akramjonovich</i> IJTIMOIY TENGLIK TUSHUNCHASI (INGLIZ UTOPIYALARI VA O'ZBEK DOSTONLARI MISOLIDA)	242-246
<i>Yuldasheva Aziza Yuldashevna</i> TARJIMASHUNOSLIKDA PRAGMATIKANING O'RNI	247-252
<i>Mirvaliyeva Malika Zoid qizi</i> SEMANTIKANING TARJIMADAGI AHAMIYATI	253-257
<i>Sidiknazarova Zulfiya Mirsharapovna</i> JADID ADABIYOTI VA MODERNIZATSIYA JARAYONLARI	258-262
<i>Ruzibayeva Aziza Kahramanovna</i> THE MOOD OF LONGING FOR FREEDOM IN THE AGE OF BYRON	263-266
<i>Narzikulova Rayhona Ahmadovna</i> THE PRAGMATIC FUNCTIONS OF IRONY	267-271
<i>Najmiddinov Muhammadjon</i> O'ZBEK TILIDA KO'P MA'NOLILIK, SINONIMIYA, OMONIMIYA VA ULARNING ELEKTRON TEZAVURUSDA AKS ETISHI	272-278
<i>Achilov Oybek Rustamovich</i> LEKSIK-SEMANTIK DEVIATSIYA ILGARI SURISH VOSITASI SIFATIDA	279-284
<i>Tashpulatova Mukambar Axmetovna</i> KOMPYUTER LINGVISTIKASI VA SUN'IY INTELLEKTNING TILGA TA'SIRI	285-289
<i>Normamatov Farrux, Toshpo'latova Xusniya</i> GLOBAL KESIMDA INGLIZ MADANIYATINING LINGVOKULTUROGIK JIHATLARI	290-293
<i>Shonazarova Gulnoza, Madiyeva Madina</i> THE ROLE OF INTERNET RESOURCE IN IMPROVING TEACHING FOREIGN LANGUAGE: METHODOLOGICAL ANALYSIS AND PRACTICAL RECOMMENDATIONS	294-297

<i>Jo'rayeva Lola Tolibdjonovna</i> IJTIMOIY TARMOQLARDA NEOLOGIZMLARNING BUGUNGI KUNDAGI QO'LLANILISHI	298-302
<i>Saitxanova Aziza Xolmuxamedovna</i> TA'M VA TIL O'RTASIDAGI MUVOZANAT: TAOM DISKURSINING TARJIMA QIYINCHILIKLARI VA YECHIMLARI	303-307
<i>Axmedov Shaxzod, Nazarov Vafokul</i> NEOLOGIZMLAR TADQIQI TARIXIGA DOIR	308-312
<i>Mustafayeva Sojida Ulashevna</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARDA MERONIMIK MUNOSABATLI SO'ZLARNING LEKSIKOGRAFIK TALQINLARI	313-321
<i>Buriyeva Muxayyo Zokir qizi</i> COMPARATIVE ANALYSIS OF MEAT IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES	322-326
<i>Berdiqulova Shaxnoza Ruziqulovna</i> YORDAMCHI SO'ZLARNING SHAKLIY XUSUSIYATLARIGA KO'RA TURLARI VA YASALISHI: BOG'LOVCHILAR	327-330
<i>Shokirova Gulbahor Alimovna</i> NEMIS TILINI O'QITISHDA YANGI YONDASHUVLAR	331-334
<i>Najmidinova Nafisa Ulja qizi</i> O'ZBEK TILIDA SO'ZLASHUVCHILARGA ITALYAN TILINI O'RGATISHDAGI MUAMMOLAR VA ULARNING YECHIMLARI	335-339
12.00.00 - YURIDIK FANLAR	
<i>Утемуратов Махмут Ажимуратович</i> СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ТРАНСФОРМАЦИИ ПРАВА (ОТ ТРАДИЦИОННОГО К ЦИФРОВОМУ ПРАВУ)	340-344
<i>Masadikov Sherzodbek</i> ENFORCEMENT OF ARBITRATION AGREEMENT UNDER UZBEK LAW	345-351
<i>Alieva Kamola Ravshanovna</i> ONLINE GENDER-BASED VIOLENCE IN UZBEKISTAN: GAPS IN LEGISLATION AND THE PATH FORWARD	352-363
<i>Utebaev Salamat Maqsetbay o'g'li</i> KONTRABANDA UCHUN JAVOBGARLIK TO'G'RISIDAGI QONUNCHILIK EVOLYUTSIYASI: TARIXIY-HUQUQIY TAHLIL	364-372
<i>Ходжаева Ширин</i> ЮРИДИЧЕСКАЯ ПРИРОДА ВСЕМИРНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ В СИСТЕМЕ МЕЖДУНАРОДНОГО ПРАВА	373-378
<i>Каюмова Асаля Султномуродовна</i> ЭЛИТА ИНДУСТРИИ ВЕНЧУРНОГО КАПИТАЛА	379-384
<i>Mirzaraximov Baxtiyor, Shokirov Bobur</i> ZAMONAVIY TASHKILOTLARDA KIBERXAVFSIZLIK STRATEGIYALARINING SHAKLLANISHI VA SAMARADORLIGI: MA'LUMOTLARNI HIMOYA QILISH CHORALARINING RIVOJLANISHI VA NATIJADORLIGI TAHLILI	385-392

<i>Суннатиллаева Сарвиноз Иззатулло кизи</i> ДИСКРЕЦИОННЫЕ ПОЛНОМОЧИЯ В ЕВРОПЕЙСКОМ СОЮЗЕ И СОВЕТЕ ЕВРОПЫ: ПРЕДЕЛЫ, КОНТРОЛЬ И СУДЕБНАЯ ПРАКТИКА	393-400
<i>Dilboboyev Nozimbek</i> CHET ELLIK INVESTORLARNING HUQUQIY MAQOMI HAMDA ULARNI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASH BO'YICHA IMTIYOZ VA PREFERENSIYALAR BERISH	401-406
<i>Raximbayev O'tkir Fayzullayevich</i> YANGI O'ZBEKISTONDA TURIZM SOHASIDAGI QONUNCHILIKNI TAKOMILLASHTIRISH MASALASIGA NAZAR	407-414
<i>Ubaydullayev Abror Qutpilla o'g'li</i> HOZIRGI ZAMON ISLOM MOLIYA HUQUQI VA AN'ANAVIY HUQUQIY TIZIMLAR O'RTASIDAGI QIYOSIY-HUQUQIY TAHLIL VA UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	415-423
<i>Zokirov Sardorjon Karimjon ugli</i> PROCEDURAL FEATURES OF PARTICIPATION DEFENSE COUNSEL AT THE PRELIMINARY INVESTIGATION	424-430
<i>Axmedova Guliruxsor Ravshanovna</i> BOLANI OLIB BERISH VA UCHRASHTIRISH BILAN BOG'LIQ ISHLARNI KO'RIB CHIQUISH BO'YICHA SUD VA HUQUQIY AMALIYOTNING DOLZARB MUAMMO VA YECHIMLARI	431-436
<i>Zoilboyev Javlon Karimjon o'g'li</i> MA'MURIY SUD ISHLARINI YURITISHDA QONUNIY KUCHGA KIRGAN SUD HUJJATLARINI YANGI OCHILGAN HOLATLAR BO'YICHA QAYTA KO'RISH YUZASIDAN ISH YURITISH MAZMUNI	437-441
<i>Hakimov Sunnat Furqat o'g'li</i> SPORT JAMOAT BIRLASHMALARINING HUQUQIY TAHLILI	442-445
<i>Файзиев Фарход Фуркат угли</i> ЗНАЧИМОСТЬ ЭЛЕКТРОННОЙ ТОРГОВЛИ В СОВРЕМЕННЫХ ГРАЖДАНСКО-ПРАВОВЫХ УСЛОВИЯХ	446-452
<i>Файзиева Гулрух Мухаммади кизи</i> МЕХАНИЗМЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРАВА НА НЕПРИКОСНОВЕННОСТЬ ЖИЛИЩА	453-459
13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Polvonov Baxtiyor Zaylobidinovich</i> TIBBIYOT UNIVERSITETLARIDA «MODDALARNING NURLANISH SPEKTRINI O'RGANISH» MAVZUSINI IT TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA NAMOYISH ETISH MASALALARI	460-466
<i>Hamdamova Nozima Muqimovna</i> BO'LAJAK TEXNOLOGIYA FANI O'QITUVCHISI KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI	467-475
<i>Zulfixarov Ilxom Maxmudovich, Zulfikorova Munajat Mirzaxmatovna</i> IQTISODIY-IJTIMOY GEOGRAFIK BILIMLAR BERISHDA MATEMATIK METODLARDAN FOYDALANISH	476-481
<i>Qurbonova Nigina Boboxo'jayevna</i> ESDALIKLAR — SADRIDDIN AYNIYNING UMR VA XOTIRA KITOB I	482-488

<i>Toshtemirova Saodat Abdurashidovna</i> KLAUSTER TIZIMIDA TARIX FANLARINI O'QITISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI	489-494
<i>Inoyatov Odiljon Sabitovich</i> TEKISLIK LARNING O'ZARO PARALLELLIGI	495-500
<i>Жумамуратова Аибахар Нурмуханбетовна</i> СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМА РАЗВИТИЯ КОГНИТИВНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ У БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НА ОСНОВЕ МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫХ СВЯЗЕЙ	501-508

Received: 15 February 2025
Accepted: 20 February 2025
Published: 25 February 2025

Article / Original Paper

PHILOSOPHICAL CONCEPTS IN THE WORKS OF JALALIDDIN RUMIY AND THEIR SCIENTIFIC-METHODOLOGICAL ANALYSIS

Samadov Jonmurod,

Denov Institute of Entrepreneurship and Pedagogy
Lecturer of the Department of History and Philosophy
E-mail: samadov@mail.ru

Abstract. This article explores the philosophical concepts present in the works of Jalal al-Din Rumi and provides a scientific-methodological analysis of them. It focuses on Rumi's Sufi philosophy, his views on spiritual development, the inner world of humans, and divine wisdom. The article also compares Rumi's works with the teachings of Ibn Arabi and other philosophical systems, offering a deeper scientific analysis. This analysis opens new avenues for understanding Rumi's thought and evaluates the fundamental principles of Sufi philosophy in light of modern scientific standards.

Keywords: Jalaluddin Rumi, philosophical concepts, scientific-methodological analysis, sufi philosophy, spiritual development, ibn arabi's teachings, fiction, mysticism, ontology, metaphysics.

JALOLIDDIN RUMIY ASARLARIDA FALSAFIY TUSHUNCHALAR VA ULARNING ILMIY-METODOLOGIK TAHLILI

Samadov Jonmurod

Renessans ta'lim universiteti
Ijtimoiy-siyosiy fanlar kafedrasida dotsenti, PhD

Annotatsiya. Mazkur maqola Jaloliddin Rumi asarlarida mavjud bo'lgan falsafiy tushunchalarni va ularning ilmiy-metodologik tahlilini o'rganadi. Rumi tasavvuf falsafasi va uning ruhiy taraqqiyot, insonning ichki olami va ilohiy hikmatga bo'lgan munosabatini keng yoritadi. Maqola, shuningdek, Rumiyaning asarlarini Ibn Arabi ta'limoti va boshqa falsafiy tizimlar bilan solishtirish orqali ilmiy tahlil qiladi. Ushbu tahlil metodologik jihatdan Rumiyaning tafakkurini anglashda yangi yo'llar ochadi va tasavvuf falsafasining muhim tamoyillarini zamonaviy ilmiy me'yorlar asosida baholaydi.

Kalit so'zlar: Jaloliddin Rumi, falsafiy tushunchalar, ilmiy-metodologik tahlil, tasavvuf falsafasi, ruhiy taraqqiyot, ibn arabi ta'limoti, badiiy adabiyot, mistitsizm, ontologiya, metafizika.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5SI1Y2025N16>

Kirish. Jaloliddin Rumiyaning (1207–1273) hayoti va ijodi o'ziga xos va qiziqarli tarixiy kontekstga ega. U, bir tomondan, XIII asrning o'rta asrlaridagi siyosiy va diniy inqirozlar muhitida yashagan, boshqa tomondan esa, o'zining misli ko'rilmagan falsafiy va ma'naviy ta'limotlari bilan dunyo adabiyotining va falsafasining rivojiga katta hissa qo'shgan shaxsdir. Rumiyaning asarlari, ayniqsa, uning «Masnaviy»si va «Devon-i Kabir»i bugungi kunda ham dunyo bo'ylab o'qiladi va tadqiq qilinadi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. «Masnaviy» (yoki to'liq nomi bilan "Masnaviy-i Ma'naviy") – bu Rumiyaning eng mashhur asari bo'lib, 6 kitobdan iboratdir. Asar 26,000 baytdan iborat bo'lib, o'zida falsafiy va ma'naviy ta'limotlarni ifodalovchi she'rlar va anekdotlarni o'z

ichiga oladi. Masnaviyda Rumiyning inson va tabiat, haqiqatan muhabbat, ma’rifat va Alloh bilan bog’liq tushunchalari aniq ifodalangan. Masnaviyda ko’plab diniy va ma’naviy voqealar, she’riy shaklda, Allohning haqiqatini tushunish yo’lida insonni har jihatdan tarbiyalashga bag’ishlangan. Asar 1250–1257 yillarda yozilgan va o’sha davrda keng tarqalgan bo’lib, uning ta’siri butun Islom dunyosiga, shuningdek, G’arb va Sharq falsafasiga keng ta’sir ko’rsatgan. **«Divan-i Kebir»** (yoki «Katta divan») – bu asar, asosan, Rumiyning she’riy merosini tashkil etadi. U 40,000dan ortiq baytni o’z ichiga oladi va ko’pincha Rumiyning mukammallik va haqiqatan o’zgacha izlanishlarini aks ettiradi. Bu asarda Rumiyning muhabbat, ma’rifat, Allohga qaratilgan intilishlar va diniy tajribalar haqidagi fikrlarini ko’rish mumkin. Shuningdek, Divan-i Kabirda Rumiyning fikrlarini chuqur falsafiy va mistik nuqtai nazardan ifodalovchi she’rlar mavjud [2].

Muhokama. Rumiyning asarlarida aks etgan falsafiy ta’limotlar, asosan, So’fizm, ya’ni Islomning mistik yo’nalishi bilan chambarchas bog’liq. U insonni ruhiy taraqqiyotga chaqirgan va Alloh bilan bevosita aloqada bo’lishni targ’ib qilgan.

Haqiqiy muhabbat: Rumiyning ta’limotining asosiy g’oyasi – haqiqiy muhabbatdir. U o’z asarlarida, ayniqsa, «Masnaviy»da, insonning muhabbat orqali haqiqati va Allohni tanishini ta’kidlagan. Haqiqiy muhabbat Allohga bo’lgan muhabbatdan boshqa narsani anglatmaydi. «Sevgi barcha mavjudotlarning asosidir va u butun olamni birlashtiruvchi kuchdir». Unga ko’ra, inson Allohni anglash va u bilan birlashish uchun muhabbat orqali o’z ichki kechinmalarini ochishi kerak [1].

Ma’rifat va o’zini anglash: Rumiyning fikricha, inson o’zini anglaganida, haqiqatan o’zining ma’naviy dunyosini ochadi. «O’zini anglash yo’li ilohiy olamga qaytish yo’lidir». U «Masnaviy»da, masalan, insonning ruhiy qiyinchiliklari va ular orqali erishiladigan ma’rifat jarayonlari to’liq ko’rsatilgan.

So’fizm va tasavvuf: Rumiyning so’fizmga bo’lgan yondashuvi juda chuqur bo’lib, u insonni haqiqiy bilim va ma’rifatga erishishga undaydi. Rumiyning ta’limotida, odamlar faqat Allohning yordami bilan o’z ichki to’siqlarini yengib o’ta olishadi. «So’fizm bizni Ilohiydan ajralgan emas, balki uning bir qismi ekanligimizni o’rgatadi». Uning fikricha, tasavvufdagi masofalar, aslida, ma’naviy yo’llardir [3].

Rumiyning asarlari juda murakkab va ko’p qatlamli bo’lib, ular nafaqat diniy va ma’naviy masalalarni, balki zamonaviy ilmiy tahlilni ham qamrab oladi. Rumiyning fikrlari zamonaviy psixologiya, falsafa, va hatto ilm–fan sohalarida o’rganilmoqda. Rumiyning muhabbat, haqiqiy bilim va o’zini anglash haqidagi g’oyalari bugungi kunda ham ko’plab ilmiy va ma’naviy tadqiqotlarga asos bo’lgan. Uning asarlari va g’oyalari global darajada, shu jumladan, G’arbdagi postmodernistik va fenomenologik falsafada ham izlanmoqda [5].

Jaloliddin Rumiyning (1207–1273) ijodi Islomning mistik yo’nalishi – so’fizmni nafaqat Sharqda, balki G’arbda ham keng tarqatdi. So’fizm – bu insonning Alloh bilan bevosita, ichki tajriba orqali o’zi va butun olamga bo’lgan aloqani o’rganish yo’lidir. Rumiyning asarlari faqat diniy, balki universal insoniyat qadriyatlarini ham ifodalashga yo’naltirilgan. Uning asarlari, jumladan «Masnaviy» va «Devon-i Kabir», insonning ruhiy izlanishlari, muhabbat va haqiqati tushunishga bo’lgan yo’lini yorituvchi falsafiy tushunchalarni o’z ichiga oladi.

Natija. Rumiyning asarlari ham Sharq, ham G’arbda inson ruhiyatining ma’naviy va axloqiy rivoji uchun ilhom manbaiga aylandi. Uning konseptlari, ayniqsa, muhabbat, bilim va o’zini anglash haqidagi tushunchalari zamonaviy falsafa, psixologiya va hattoki badiiy

adabiyotga katta ta'sir ko'rsatdi. Rumiyning tasavvufiy g'oyalari nafaqat Islom dunyosida, balki butun dunyoda chuqur izlanishlarga sabab bo'ldi.

Rumiyning asarlari va tasavvuf haqidagi g'oyalari G'arbda ham o'z o'rnini topdi. Ko'plab zamonaviy mutafakkirlar, jumladan, Carl Jung va Hermann Hesse, uning falsafiy o'gitlaridan ilhom olishgan. Rumiyning "ichki olam"ni anglashga bo'lgan chaqirig'i va insonning o'zini topish jarayoni, jahondagi barcha insoniyat madaniyatlarida qadrli va universal tushunchadir [4].

Jaloliddin Rumiyning asarlaridagi asosiy falsafiy konseptlar, insonning ma'naviy taraqqiyotiga oid nuqtalarni yoritadi. Uning asarlarida «taqiq», «muhabbat», «o'z-o'zini bilish», «Allohga yo'l», va «durur» kabi tushunchalar markaziy o'rin egallaydi.

Rumiyning asarlarida ilmiy izlanishlar – ma'naviy izlanishning muhim qismi bo'lib, haqiqati aniqlashga qaratilgan ichki izlanishni anglatadi. «Ilm yo'li zohiriy safar emas; bu Ilohiylikning mohiyatiga yetish yo'lidagi botiniy safardir». U insonning ruhiy salohiyatini, shaxsiy tajribasini, va aniq va umumiy bilimlarni o'rganishga oid konseptlarni mustahkamlaydi [6].

Muhabbat Rumiyning falsafasining markaziy tushunchasi bo'lib, u nafaqat shaxsiy yoki oilaviy muhabbatni, balki umuminsoniy muhabbatni, Allohga bo'lgan muhabbatni ham anglatadi. Rumiyning fikricha, haqiqiy muhabbat – bu insonning Alloh bilan yaqinlashish va uning haqiqati bilan birlashish yo'lidir.

Rumiyning falsafiy konseptlarida o'z-o'zini anglash – bu ichki tajriba, xuddi shu bilan birga, insonning o'zini tanish va ruhiy olamga bo'lgan sayohatidir. «O'zini anglash yo'li bu ilohiyotga qaytish yolidir». Ushbu xususda Rumiyning maqsadi insonni o'zicha tafakkur qilishga, uning ichki ifodasini va yangilanishini tushunishga chaqirgan [3].

Rumiyning ta'limotida Allohga yo'l – bu insonning ruhiy sayohati, ya'ni uning ma'naviy rivojlanishga erishish va U bilan yaqinlashish uchun o'zini tarbiyalash yo'lidir. Uning fikricha, Allohga yo'l – bu muhabbat orqali haqiqatan anglash va insonning o'zi bilan Alloh o'rtasidagi masofani kamida ehtiyojga oid yo'lni anglatadi. «Ilohga yo'l sevgi va o'zini anglash orqali o'tadi».

Durur – bu inson ruhining maxfiy sirlari yoki ruhiy holatlarining xususiyatlaridir. Rumiyning asarlarida insonni o'z ruhini ochishga, uning asrorlarini tushunishga va shu orqali Allohga yaqinlashishga undaydi. Uning fikricha, har bir insonning ruhi – ulug' va oldingi zamonlardan ulangan nurdir va uni anglash uchun ichki, ma'naviy sayohat zarurdir. «Har bir jonning ichida yashirin xazina bor, u sevgi va tafakkur orqali kashf etilishni kutmoqda» [5].

Jaloliddin Rumiyning asarlari insoniyatning ruhiy taraqqiyoti va ma'naviy qutlug'i uchun abadiy ilhom manbaidir. Uning falsafiy konseptlari – taqiq, muhabbat, o'z-o'zini bilish, Allohga yo'l va durur – butun dunyoda, jumladan, Sharq va G'arbda ham mukammal falsafiy, psixologik va ma'naviy izlanishlarga zamin yaratdi. Rumiyning asarlari va ta'limotlari nafaqat Islomning, balki butun insoniyat madaniyatining rivojiga katta hissa qo'shdi.

Jaloliddin Rumiyning fikricha, haqiqat – bu insonning Alloh bilan birlashish jarayonidagi markaziy tushuncha bo'lib, uni anglash uchun faqat ichki sayohat zarur. Rumiyning haqiqatni tushunishga bo'lgan yondashuvi mistikadir, ya'ni inson Allohga bo'lgan muhabbat va ma'naviy rivojlanish orqali haqiqati anglashga intiladi. Biroq, Rumiyning fikricha, bu jarayonni yengillashtirish uchun ham to'g'ri, ham nosog'lom yo'llardan foydalanish mumkin. To'g'ri yo'l – bu Allohga bo'lgan muhabbat va uni anglashga qaratilgan ruhiy izlanishdir, nosog'lom yo'l esa, insonni haqiqatdan uzoqlashtiruvchi va uning qalbini to'ldiruvchi barcha g'arazli xatti-

harakatlardir. «Haqiqati o'zi bir sir, uni anglash yo'li esa, faqat muhabbatdir. Muhabbatning maqsadi – haqiqatga erishishdir» [7].

Rumiyning haqiqat haqidagi tasavvurlari juda chuqur, chunki u faqat badiiy yoki aql bilan anglash mumkin bo'lgan biror narsa emas, balki Allohning muqaddas ruhidan kelib chiqadigan bir haqiqatdir. Haqiqatga intilish insonni ezgu maqsadlarga, axloqiy va ma'naviy poklanishga yetaklaydi. «Haqiqat – bu Iloh qo'lida turgan oynadir, va unga yaqinlashganing sari, o'z aksingizni shunchalik tiniq ko'rasiz».

Rumiyning falsafasida muhabbat markaziy tushuncha bo'lib, u nafaqat insonlar o'rtasidagi yuksak tuyg'u sifatida, balki insonning Alloh bilan bevosita aloqasini ifodalovchi eng muhim vosita sifatida qaraladi. Muhabbat, Rumiyning ta'kidlashicha, insonning ichki dunyosida haqiqiy o'zgarishlarni keltirib chiqaradi va u orqali inson Allohni yanada yaqindan his qilishi mumkin. Haqiqiy muhabbat esa faqatgina Allohga bo'lgan muhabbatdir, boshqalar bilan bo'ladigan muhabbat esa faqat Allohga bo'lgan muhabbatning bir ko'rinishidir. «Sevgi – bu siz bilan barcha narsa o'rtasidagi ko'prikdir. Sevgisiz, dunyo hech qanday ma'no anglatmaydi» [6].

Rumiyning fikricha, muhabbat nafaqat yuksak ma'naviy tajriba, balki haqiqatga olib boradigan eng muhim kuchdir. U, masalan, «Masnaviy» asarida muhabbatning barcha shakllarini, uning sirlarini va inson ruhidagi o'rnini tasvirlaydi. «Sevgi bog'ida har bir barg gulga aylanadi, har bir yaproq esa Ilohiy haqiqatni pichirlashadi». Unga ko'ra, muhabbat – bu ichki yorug'likni. Muhabbat, Rumiyning fikricha, faqat bir–birini sevishdan iborat bo'lmaydi; bu shuningdek, odamning o'z ichki ruhiy holatini anglash, Alloh bilan yakuniy birlashishning yuqori nuqtasiga. Jaloliddin Rumiyning haqiqat va muhabbatga bo'lgan qarashlari nafaqat diniy, balki ma'naviy va falsafiy jihatdan ham muhim o'rin tutadi. Haqiqat va muhabbat Rumiyning ta'limotlarida bir–biri bilan chambarchas bog'liq bo'lib, ular orqali inson Allohga yaqinlashadi, o'zining ichki kechinmalarini ochadi va haqiqatan o'zini anglash jarayoniga kirishadi. Uning haqiqatni anglashga bo'lgan yondashuvi mistikadir va muhabbatni faqat Allohga bo'lgan muhabbat sifatida tasvirlaydi [5].

Rumiyning asarlarida o'zini anglash va haqiqiy ma'rifatga erishish jarayoni insonning ichki kashfiyotlari, ichki o'zgarishlari va ruhiy izlanishlariga asoslanadi. «Jon o'zini anglaganida, u Iloh bilan bir bo'ladi, va faqat shundagina u koinotning tabiatini haqiqatan tushunishi mumkin». Bu yuksak bilimga erishish, insonning nafaqat o'zini anglashini, balki Allohni tushunishni ham anglatadi.

Rumiyning sufiya haqidagi ta'limotlari ilmiy–metodologik jihatdan juda boy bo'lib, ular faqat diniy emas, balki psixologik va falsafiy izlanishlar bilan bog'liqdir. Rumiyning asarlarida, sufiya insonning qalbi va ruhining eng chuqur qatlamlarida yotgan sirlarga, o'zini anglashga va Allohga bo'lgan muhabbatga yo'llanadi. «So'fizm – bu Xudoga yo'l; u tashqi amaliyot emas, balki ichki o'zgarishdir».

So'fizmning ilmiy metodologiyasi, asosan, ichki tajribalar, yurakni tozalash va qalbni Allohga yo'naltirish orqali ilohiy haqiqatni tushunishga qaratilgan. Rumiyning sufiya haqidagi ta'limotlari, nafaqat diniy, balki umumjahon ilm–fani va falsafasi uchun ham muhim bo'lgan asoslarni yaratdi. «So'fizm din emas; u barcha dinlarning mohiyatidir, sevgi va o'zini poklash orqali Ilohiyaga yo'ldir» [2].

Xulosa. Rumiyning ta'limotlari din, falsafa, sufiya va ma'naviyatni birlashtiruvchi mukammal tizimni tashkil etadi. Uning asarlarida, ma'rifat va o'z–o'zini bilish, sufiya va diniy integratsiya kabi tushunchalar insonning ruhiy izlanishlari va Alloh bilan yaqinlashishi uchun

zarur vositalar sifatida qaraladi. Rumiyning fikriga ko'ra, haqiqiy bilim faqat ruhiy tajriba orqali erishiladi, va bu jarayon diniy va falsafiy izlanishlarning uyg'unlashuvi orqali amalga oshadi.

Rumiyning asarlari bugungi kunda ham dolzarb bo'lib, ularning falsafiy va ma'naviy g'oyalari insoniyatning zamonaviy ehtiyojlariga mos keladi. Uning ta'limotlari nafaqat diniy yoki ma'naviy maqsadlarga xizmat qilmoqda, balki psixologiya, ilm-fan va falsafada ham yangi yondashuvlarni yaratishga yordam beradi. Shuning uchun Rumiyning asarlari va g'oyalari yanada kengroq tahlil qilinishi, ilmiy-texnikaviy rivojlanishning ruhiy-ma'naviy tarafini tushunishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Arberry, A. J. Rumiyning mistik she'rlari. Chikago universiteti matbuoti, 2007.
2. Chittik, Uilyam. So'fiylarning bilim yo'li: Ibn Al-Arabiyning tasavvur metafizikasi. Nyu-York Press Davlat universiteti, 1989.
3. Nasr Seyid Husayn. Haqiqat bog'i: tasavvufning qarashlari va amaliyoti. Harper One, 2007.
4. Rumiyl Jaloliddin. Divan-i Kebir.. Tahrir: A. Dhanaraj, 2007.
5. Rumiyl Jaloliddin. Masnaviy-i Ma'naviy. Tahrir: B. Zarrabi. 2015.
6. Safaviy Muhammad. Islom falsafasi va tasavvuf: Jalol Al-Din Rumiyning hissasi haqida mulohaza.. Kembrij Universiteti Matbuoti, 2010.
7. Schimmel Annemarie. Zafarli Quyosh: Jaloliddin Rumiyl asarlarini o'rganish. – Shambhala nashrlari, 1993.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ S/1 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).